

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Emilie Štěpánkové a soudců JUDr. Věry Oravcové, Ph.D. a Mgr. Ivana Šindlera ve věci péče o nezletilého E ■■■ U ■■■■■, nar. ■■■■■, a nezletilou J ■■■ U ■■■■■, nar. ■■■■■, zastoupené Městským úřadem v Chebu jako opatrovníkem, děti P ■■■ U ■■■■■, nar. ■■■■■, bytem v ■■■■■, ■■■■■, a J ■■■■■ U ■■■■■, nar. ■■■■■, bytem v ■■■■■, ■■■■■, zastoupeného Mgr. Liborem Kapalínem, advokátem v Praze 1, Jindřišská 20, o **zvýšení výživného pro dobu po rozvodu**, k odvolání matky a otce proti rozsudku Okresního soudu v Chebu ze dne 14.10.2014, č.j. 19 P 237/2009-603, ve znění opravného usnesení ze dne 9.1.2015, č.j. 19 P 237/2009-631,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení se ve výroku pod bodem I mění tak, že otec je povinen s účinností od právní moci rozhodnutí o rozvodu manželství rodičů platit výživné pro nezletilého E ■■■ U ■■■■■, nar. ■■■■■, v částce 16.000,- Kč měsíčně a pro nezletilou J ■■■ U ■■■■■, nar. ■■■■■, v částce 14.000,- Kč měsíčně. Takto stanovené výživné je splatné k rukám matky nezletilých vždy do každého patnáctého dne v měsíci předem počínaje měsícem následujícím po právní moci rozhodnutí o rozvodu manželství rodičů.

II. Tím se mění rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 18.2.2009, č.j. 19 Nc 2098/2008-21.

III. Ve výrocích pod body II a III se napadený rozsudek potvrzuje.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zvýšil výživné pro nezletilé děti pro dobu po rozvodu, stanovené rozsudkem ze dne 18.2.2009, č.j. 19 Nc 2098/2008-21, částkou 5.000,- Kč měsíčně, na částku 16.000,- Kč měsíčně pro každého nezletilého (výrok I), otci uložil uhradit státu náklady na znalečné ve výši 20.559,- Kč (výrok II) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok III). Rozsudek odůvodnil tím, že od doby posledního rozhodnutí soudu o výživném pro nezletilé děti pro dobu po rozvodu nepochybně vývojem a růstem dětí došlo ke změnám jejich potřeb a k přiměřenému zvýšení nákladů na jejich zabezpečování. U nezl. E■■■■ matka vynakládá zvýšenou míru péče a výchovy a z tohoto důvodu je pro matku obtížné vyhledat odpovídající zaměstnání v ■■■■■. Finanční poměry matky jsou nyní zajištěny výživným nerozvedené manželky ve výši 15.000,- Kč měsíčně a výživným pro nezletilé ve výši 5.000,- Kč pro každého z nich. U otce bylo zjištěno, že od doby posledního rozhodnutí soudu má další vyživovací povinnost k nezletilé dceři ve věku necelého roku života, potažmo i k její matce. Po zhodnocení možností, schopností a majetkových poměrů otce dospěl soud k závěru, že v rámci těchto zákonných předpokladů je otec schopen poskytovat takové výživné, které zabezpečí nejenom běžné osobní potřeby a oprávněné zájmy nezletilých, ale také přispěje k tomu, aby se nezletilé děti podílely podle § 915 o.z. i na životní úrovni otce, která je nepochybně nadprůměrná. Tento závěr soud učinil i přesto, že otec se bez důležitého důvodu vzdal části svého majetku, tj. potencionalního příjmu, který by mohl použít pro vyživovací povinnost k nezletilým.

Proti tomuto rozsudku podala matka včasné odvolání, ve kterém namítala, že soud nedostatečně zhodnotil veškeré skutečnosti, zejména skutečné příjmy, majetek i životní úroveň otce. Z pravomocného rozsudku Okresního soudu v Chebu sp. zn. 12 C 8/2013 vyplývá, že se otec zbavuje majetku (nemovitostí a obchodních podílů) zcela účelově, soud označil jeho převody za neplatné. Tvrzením, že mu 100% obchodní podíly byly někým odňaty a darovány synům z prvního manželství, otec maskuje skutečnost, že i nadále všechny podíly i nemovitosti fakticky vlastní on sám. Při jednání ve věci návrhu otce na zrušení výživného manželky vyšlo najevo, že otec své firmy fakticky zcela řídí a ovládá, kdy je v písemnostech veden jako jednatel, společník, ředitel hotelu, technickoorganizační pracovník a manažer. Je tedy otázkou, proč otec pobírá plat pouze z funkce jednatele. Dále při jednání 25.11.2013 otec prohlásil, že se nikde neléčí, avšak v týž den v návrhu na zrušení výživného manželky tvrdil, že je v péči psychiatra s těžkými depresemi. Matka dále dokládala aktuální zprávou Pedagogicko-psychologické poradny, že nezl. E■■■■ je žák se zdravotním postižením a je zapotřebí zvýšená péče a domácí příprava, pořízení učebních pomůcek, doučování apod. Tvrzení otce, že znalecký posudek vyzněl v jeho prospěch, je nepravdivé. Znalec z oboru ekonomiky vyjádřil obavy, zda je účetnictví úplné a nedochází k pozměňování skutečných údajů. Dále z posudku vyplynulo, že otec čerpá řadu výhod, pořizuje si majetek pro svou osobní potřebu na náklady firmy – motorky, automobil, dovolené, vybavení domácnosti, nákup vily, její rekonstrukce atd. Z posudku dále vyplynulo, že otec vynakládá desítky milionů na rozšiřování podnikání, které nejsou nezbytně nutnými výdaji. Otec si tím pouze zvyšuje svou životní úroveň a majetek, např. postavení dvoupodlažní budovy za hotelem. Dále dle posudku se pravidelné půjčky otce do firem vyšplhaly až na 36,5 milionů, které musí být otci vyplaceny. Skutečné majetkové poměry a finanční možnosti otce převyšují 100 milionů korun. Matka proto navrhovala výživné na dobu po rozvodu v částce 25.000,- Kč.

Proti rozsudku podal včasné odvolání rovněž otec, který namítal, že dokazování prokázalo, že žádné finanční příjmy neskrývá a ani nekrátil tržby ve společnostech, které vedl.

I znalecký posudek vyzněl v jeho prospěch, kdy účetnictví všech společností je vedeno správně. Investice na nákup cesty k hotelu k jeho zásobování a přístupu byla potřebná a rozumná. Přenášení životních nákladů otce na společnost je domnělé, navíc bydlení v nemovitosti společnosti, u které je zaměstnán, je běžnou praktikou. Je stejné, jestli otec objíždí zákazníky na motorce či na motocyklu. Matka rovněž nepravdivě informovala o zdravotním stavu dětí a o nemožnosti nalézt si zaměstnání. Obě děti jsou ve věku, kdy mohou chodit do školy samostatně, jedná se o zdravé a nadané děti. Péče o ně a příprava do školy je přiměřená jejich věku a není jediný důvod, aby matka nechodila do práce. Otec doložil, že v současnosti nemá žádný majetek ani akcie. Soud v rozhodnutí zaměnil majetek společnosti [REDAKCE] za majetek otce. Soud dále nesprávně posoudil otázku údatného zbavování se majetku, který otec převedl na příbuzné. Otec převáděl zadlužený majetek, se kterým si nevěděl rady. Náklady dětí uváděné matkou tvoří tak vysokou částku stanoveného výživného. Od doby posledního rozhodnutí o výživném nedošlo ke změnám potřeb dětí v takovém rozsahu, aby byl odsouzen k tak fatálnímu zvýšení výživného. U otce došlo ke snížení příjmu a má další vyživovací povinnost k dceři S [REDAKCE], nar. [REDAKCE], a ke své družce. Majetkové poměry a zdravotní stav otce jsou takové, že nemůže platit ani výživné manželky.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek podle § 212, § 212a občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31.12.2013 (dále jen „o.s.ř.“) včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, přihlédl k odvoláním rodičů nezl. dětí, doplnil dokazování k aktuálním poměrům nezletilých a jejich rodičů a dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro změnu napadeného rozsudku.

V přezkoumávané věci soud prvního stupně provedl dostatečné množství důkazů, provedenými důkazy v podstatě správně zjistil skutkový stav věci a odvolací soud z něj po doplnění dokazování rovněž vycházel. Odvolací soud proto, pokud jde o skutkové závěry, v podrobnostech odkazuje též na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně.

Odvolací soud ještě doplnil dokazování listinnými důkazy o současných poměrech nezletilých a jejich rodičů. Z výpisu z veřejného rejstříku společnosti [REDAKCE], [REDAKCE] a z notářského zápisu ze dne 14.11.2014 zjistil, že otec je od 14.11.2014 jediným členem představenstva této společnosti, jejímž jediným akcionářem syn otce J [REDAKCE] U [REDAKCE] ml. Ze smlouvy o převodu obchodního podílu ve společnosti [REDAKCE], spol. s r.o., uzavřenou dne 26.10.2012, zjistil, že obchodní podíl otce byl převeden na M [REDAKCE] Z [REDAKCE] za 1 Kč. Z fotografií zjistil, že otec blíže nezjištěného dne pracoval na stavbě a při odklizení sněhu, že používá automobil zn. Audi a že v blízkosti hotelu [REDAKCE] byla postavena dvoupodlažní budova. Ze smlouvy o nájmu bytu a předávacího protokolu, uzavřených dne 30.9.2013 mezi společností [REDAKCE], spol. s r.o. a otcem, zjistil, že otec užívá byt o velikosti 2+1 (včetně nábytku, spotřebičů a dalšího vybavení bytu) ve vlastnictví této společnosti za nájemné ve výši 2.000,- Kč měsíčně, v němž jsou zahrnuty poplatky za spotřebu elektřiny a zálohy na vodné a stočné. Z potvrzení o příjmech a výplatních lístků otce za období říjen 2014 až červenec 2015 zjistil jeho průměrný čistý měsíční příjem u společnosti [REDAKCE], spol. s r.o. ve výši 15.197,- Kč. Z potvrzení o příjmech družky otce R [REDAKCE] Š [REDAKCE] za období červen až srpen 2015 zjistil její průměrný čistý měsíční příjem 10.349 Kč. Z daňových a pokladních dokladů, vyúčtování a výpisů z účtu matky u České spořitelny, a.s. zjistil výdaje matky a nezl. dětí, a to 2.000,- Kč měsíčně plyn, 647,- Kč měsíčně internet, 3 x 700,- Kč komunální odpad, 2.992,- Kč vodné ve 2. čtvrtletí 2015, 3.300,- Kč brikety v zimě 2014 – 2015, dále 2.000,- Kč měsíčně splátky náhrady nákladů řízení otci, 2.375,- Kč lyžařský kurz nezletilého E [REDAKCE], 4.000,- Kč letní tábor nezletilé

J■■■■, 2.352,- Kč a 4.400,- Kč telefony nezletilých dětí, 2.228,- Kč a 2.699,- Kč tablety pro děti, 300,- Kč měsíčně stravné, 4.300,- Kč učebnice a další běžné výdaje nezletilých a jejich matky na oblečení, obuv, léky, očkování, školní potřeby, telefonování, kroužky apod. Ze zprávy úřadu práce zjistil, že matka je od 24.9.2009 dosud evidována jako uchazečka o zaměstnání, podpora v nezaměstnanosti jí byla poskytována od 24.9.2009 do 23.2.2010. Z lékařských zpráv MUDr. R■■■■ a MUDr. M■■■■, zprávy Střední zdravotnické školy ■■■■, rozvrhu, zprávy pedagogicko-psychologické poradny zjistil, že nezletilý E■■■■ studuje ve ■■■■. ročníku Střední zdravotnické školy ■■■■, obor Masér sportovní a rekondiční, ve dnech pondělí, středa a čtvrtek má vyučování do 15,50 hod. a v ostatní dny do 13,20 hod., náklady na studium u něj činí cca 12.000,- Kč ročně, u nezletilého byly diagnostikovány vývojové poruchy učení a chování (ADHD), pro které má zaveden individuální studijní plán a matce bylo doporučeno zajistit nezletilému pravidelnou přípravu na výuku a vhodné volnočasové aktivity, a dále Gilbertova choroba, pro kterou se nezletilý stravuje doma, protože má jaterní dietu, psychiatrická léčba nezletilého byla ukončena v březnu 2014. Z fotografií nezl E■■■■ a novinového článku zjistil, že nezletilý sportuje v rámci kroužku Domu dětí a mládeže ■■■■ a hnutí ■■■■. Ze žakovské knížky zjistil, že matka dne 2.9.2015 zaplatila 830,-Kč za příspěvky do SRPŠ a pracovní sešity cizích jazyků. Z lékařské zprávy zubní lékařky MUDr. M■■■■ zjistil, že nezl. J■■■■ budou zhotovena rovnátka. Z facebookových profilů otce a jeho družky R■■■■ Š■■■■ soud nezjistil žádné relevantní skutečnosti.

Odvolací soud jako nadbytečné nepřipustil další navržené důkazy, a to výpisem z rejstříku trestů otce a rozpisem kroužků Domu dětí a mládeže ■■■■, neboť provedenými důkazy byl skutkový stav pro účely rozhodnutí ve věci zjištěn dostatečně a navrženými důkazy měly být prokazovány skutečnosti pro rozhodnutí ve věci nepodstatné.

Každou novou úpravu výživného soud posuzuje z hlediska ustanovení § 923 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“), a § 163 o.s.ř., podle nichž změní-li se poměry, může soud i bez návrhu změnit dohodu a rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti. Musí jít přitom o změnu závažnějšího rázu, která je důsledkem podstatné změny v těch skutečnostech, které tvořily podklad pro předchozí rozhodnutí soudu o výživě nezletilého dítěte, tj. především o kvalifikovanou změnu v odůvodněných potřebách oprávněného dítěte a možnostech a schopnostech povinného rodiče. Soud pak při rozhodování o nové úpravě výživného vychází především z ustanovení § 911, § 913 a § 915 o.z.

V přezkoumávané věci soud prvního stupně správně vycházel ze shora citovaných ustanovení občanského zákoníku a správně posuzoval, zda od poslední úpravy výživného došlo k podstatné změně poměrů, na nichž bylo založeno stávající rozhodnutí o výživném, a správně hodnotil jak výdělkové, osobní a majetkové poměry na straně otce, tak i na straně matky, jakož i potřeby nezletilých dětí. Odvolací soud se však s jeho závěry, pokud jde o stanovení výše výživného, zcela neztotožnil.

Z obsahu spisu bylo zjištěno, že poslední úprava poměrů nezletilých byla provedena rozsudkem Okresního soudu Cheb ze dne 18.02.2009, č.j. 19 Nc 2098/2008-21, kterým byla schválena dohoda rodičů o úpravě poměrů k nezl. dětem pro dobu po rozvodu manželství, podle které byly nezl. děti svěřeny do výchovy matky a otec se zavázal přispívat na výživu každého z nezletilých dětí částkou 5.000,- Kč měsíčně. V době této poslední úpravy výživného soud vycházel z tvrzení otce o jeho celkových měsíčních příjmech jako jednatel a společníka obchodní společnosti ve výši 30.000,- Kč měsíčně, matka měla příjmy ze

zaměstnání 970,- Kč měsíčně. Nezl. J. ■■■ byla žákyní ■■■ třídy, nezl. E. ■■■ žákem ■■■ třídy základní školy. Manželství rodičů zatím rozvedeno nebylo a uvedená úprava tak dosud nenabyla účinnosti.

Pokud jde o poměry otce, tyto se od poslední úpravy výživného zjevně zlepšily, byť majetkové poměry otce jsou ne zcela průhledné a přesně zjistitelné s ohledem na jeho podnikatelské aktivity prostřednictvím obchodních společností. Provedenými důkazy bylo prokázáno, že otec kromě příjmů z titulu výkonu funkce jednatele obchodní společnosti ■■■ spol. s r.o., v současné době v průměrné výši 15.197 Kč měsíčně, měl příjmy z pronajímání bytů v jeho vlastnictví ve výši celkem 20.000,- Kč měsíčně a dále z titulu jednatele a společníka obchodních společností čerpal další výhody, jako např. bezplatné užívání zařízeného bytu ve zrekonstruované vile (v současné době za symbolické nájemné) a služebního automobilu (nyní luxusní automobil zn. Audi), pořizování sportovních motocyklů a dalších věcí pro své osobní potřeby do majetku obchodní společnosti apod. Otec prostřednictvím vlastnictví obchodních podílů v obchodních společnostech disponoval majetkem v řádech desítek milionů Kč. Dále bylo prokázáno, že otec obchodní společnosti dotoval z vlastních zdrojů pravidelnými vklady v řádech statisíců Kč měsíčně, kdy tyto vklady otce do společnosti ■■■ spol. s r.o. dosáhly v roce 2013 celkové částky cca 35 milionů Kč, jak bylo zjištěno ze znaleckého posudku znalce Ing. Nocara, a tato částka tvořila převážně dluhy této společnosti. Nové tvrzení otce v průběhu odvolacího řízení, že se jednalo o prostředky jiných investorů, nebylo prokázáno, kdy otec odmítl sdělit totožnost těchto investorů. Prodejem nebytového prostoru a převodem obchodních podílů v obchodních společnostech ■■■ spol. s r.o. a ■■■ spol. s r.o. pak otec získal v období let 2010 – 2013 příjmy v celkové částce cca 7 milionů Kč, přičemž ve společnosti ■■■, na kterou byly obchodní podíly otce převedeny, je nyní otec jediným členem představenstva společnosti a jeho syn J. ■■■ U. ■■■ ml. jediným akcionářem. K osobním poměrům otce pak bylo zjištěno, že mu přibyla další vyživovací povinnost k nezletilé dceři S. ■■■ E. ■■■ U. ■■■, narozené ■■■, jejíž matka R. ■■■ Š. ■■■, družka otce, má průměrné měsíční příjmy ve výši 10.349,- Kč. Ze shora uvedených skutečností lze uzavřít, že životní úroveň otce je vysoce nadstandardní ve srovnání s běžnou populací. Pokud otec převedl bezúplatně své nemovitosti a obchodní podíly v obchodních společnostech na své syny, pak k těmto právním jednáním otce nelze při hodnocení jeho schopností, možností a majetkových poměrů v tomto řízení přihlížet, neboť otec se jimi ve smyslu § 913 odst. 2 o.z. vzdal bez důležitého důvodu majetkového prospěchu.

K současným poměrům matky bylo zjištěno, že matka má vyživovací povinnost stále jen k nezletilým, není zaměstnána, kdy je evidována jako uchazečka o zaměstnání bez nároku na podporu v nezaměstnanosti, má však příjem v podobě výživného manželky od otce ve výši 15.000,- Kč měsíčně. Odvolací soud si je sice vědom toho, že rozvodem manželství zanikne nárok matky na toto výživné, pro rozsudek je však ve smyslu § 154 odst. 1 o.s.ř. rozhodující stav v době jeho vyhlášení, tímto skutkovým stavem věci je tedy vázán i odvolací soud, a nemůže při rozhodování zohlednit okolnosti, které mají nastat až po vyhlášení rozsudku. Kromě toho má odvolací soud za to, že zdravotní stav nezletilého E. ■■■ již matku ve výběru zaměstnání nijak neomezuje, neboť E. ■■■ má školní výuku do odpoledních hodin a poté se věnuje volnočasovým aktivitám, a nic matce nebrání, aby si našla zaměstnání s běžnou pracovní dobou a přípravě E. ■■■ na vyučování se věnovala po příchodu ze zaměstnání.

Pokud jde o posouzení změny poměrů na straně nezletilých, bylo zjištěno, že od poslední úpravy výživného uplynula již delší doba, cca 6 let, během které nepochybně došlo

k výraznému nárůstu potřeb nezletilých přirozeným způsobem v souvislosti s jejich věkem, školní docházkou a mimoškolními aktivitami, a to zejména u nezletilého E■■■■, který je od 1.9.2015 již ve ■■■. ročníku střední školy a který má zvýšené potřeby i z důvodu jeho zdravotního stavu.

Na základě shora uvedených skutečností lze uzavřít, že došlo ke kvalifikované změně poměrů u dětí i jejich otce a lze přisvědčit soudu prvního stupně, že výživné je namíste zvýšit. Částky, na které soud prvního stupně zvýšil výživné pro nezletilé, však podle názoru odvolacího soudu nelze považovat za zcela odpovídající zákonným kritériím. Při úpravě výživného na nezletilé dítě je třeba mít na zřeteli, že životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů, kdy toto hledisko předchází hledisku odůvodněných potřeb dítěte. Nezl děti tak mají v tomto případě právo podílet se na vysoce nadstandardní životní úrovni svého otce. Protože však mezi dětmi je čtyřletý věkový rozdíl, kdy nezletilý E■■■■ je již středoškolák a má proto vyšší potřeby než nezletilá J■■■■, která dosud navštěvuje základní školu, je třeba také upravit výši výživného pro každé z dětí rozdílně. U E■■■■ jsou navíc výraznější zdravotní problémy, se kterými jsou spojeny zvýšené výdaje. Odvolací soud proto dospěl k závěru, že jako odpovídající schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům otce, resp. jeho životní úrovni a odůvodněným potřebám nezletilých je výživné ve výši 16.000,- Kč měsíčně pro E■■■■ a ve výši 14.000,- Kč měsíčně pro J■■■■. V této souvislosti odvolací soud odkazuje na judikaturu Ústavního soudu, podle které přílišná materiální závislost dítěte na povinném rodiči může ve svém důsledku jít proti jeho dlouhodobým zájmům, neboť by ho nemusela motivovat k nezávislosti a vlastní ekonomické soběstačnosti, tedy vysoké příjmy z výživného by z tohoto hlediska nepůsobily výchovně. Přivyknutí dítěte vysokému příjmovému standardu může dítě v době, kdy již povinný rodič výživné platit nebude, poškodit tím, že dítě tato situace může zastihnout nepřipravené. Není tedy nevyhnutelné, aby výživné exaktně a zcela plasticky odráželo majetkové poměry rodiče. Z tohoto pohledu odvolací soud v tomto případě vyhodnotil jako neúčelnou i tvorbu úspor pro nezl. děti, kterou navrhovala matka (srov. rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 951/13 a IV. ÚS 130/15).

Z výše uvedených důvodů odvolací soud napadený výrok o výživném podle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil tak, jak je uvedeno shora ve výroku tohoto rozhodnutí.

Výrok o nákladech řízení před soudem prvního stupně, kdy bylo rozhodnuto podle ustanovení § 146 odst. 1 písm. a) o.s.ř., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, jestliže řízení mohlo být zahájeno i bez návrhu, odvolací soud jako věcně správný potvrdil podle § 219 o.s.ř., neboť neshledal žádné okolnosti případu, odůvodňující přiznání náhrady nákladů řízení. O nákladech odvolacího řízení rozhodl s použitím § 224 odst. 1 o.s.ř. shodně. Jako věcně správný a v souladu s § 148 odst. 1 o.s.ř. potvrdil i výrok o nákladech státu, neboť s ohledem na nadstandardní majetkové poměry u otce rozhodně nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

V Plzni dne 23.10.2015

**JUDr. Emilie Štěpánková, v.r.
předsedkyně senátu**

Za správnost vyhotovení:
Dana Nápravníková